

Bódi-Schubert Anikó – Pataki Tibor:

Közérthetően a bankjegycseréről – Milyen bankjegycímletekkel fizethetünk 2017-ben?

A Magyar Nemzeti Bank 2014-ben kezdte meg a forgalomban levő forintbankjegyek cseréjét, melynek során megújított, korszerűbb bankjegyeket hoz forgalomba. A jegybank célja, hogy a kibocsátási program lezárultát követően – várhatóan 2019-től – már csak a megújult bankjegyek maradjanak a készpénzforgalomban, ezért a régi, 1997-től kibocsátott bankjegyek fokozatosan bevonásra kerülnek.

Az új 10 000 és 20 000 forintosok forgalomba kerülését követően, 2017 lesz a bankjegycsere-programnak a lakosság szempontjából legtöbb változással járó éve. Elsőként március 1-től megjelennek a forgalomban a megújított 2000 és 5000 forintosok, amelyek gyors, tömeges elterjedését követően, július 31-i határral kerül sor e címletek régi változatainak bevonására. Az MNB tervei szerint nyár végén következik a megújított 1000 forintos címlet rendeleti úton történő kibocsátása, azonban e bankjegyekkel majd csak a magas fokon automatizált készpénzforgalmi környezet felkészülését követően, jövőre találkozhatunk vásárlásaink során. Végül a 2017-es év a régi 20 000 forintosok december 31-i bevonásával zárul majd.

MIÉRT VAN SZÜKSÉG A BANKJEGYCSERÉRE?

A forintbankjegyek korszerűsítése mellett szóló legfontosabb szempont a bankjegyek műszaki-technológiai avulásának megelőzése volt. A korábbi évtizedekkel összehasonlítva, a felhasználói igények az új évezredben már összetettebb módon és technológiai szempontból magasabb szinten jelentkeznek. A bankjegyek gépek általi kezelhetőségének, azonosíthatóságának és válogatásának szükségszerű elterjedése új követelményeket állított a kibocsátó jegybankok elé. Úgy kell lépést tartani a korunkat meghatározó műszaki fejlődéssel, hogy a bankjegyek képesek legyenek biztosítani a készpénzforgalom zavartalan működését valamennyi érintett szereplő számára, legyen az a lakosság, egy pénztáros vagy éppen a bankjegyeket kezelő automata.

Az 1997 és 2001 között kibocsátott, **jelenleg forgalomban levő bankjegysorozat**, illetve az azokon található biztonsági- és úgynevezett gépi azonosító elemek már elérték **azt a határt, melynek átlépésével az előzőekben említett, komplex technológiai környezeti kihívásokhoz való alkalmazkodásuk nehézkes lett, ezért elkerülhetlenné vált korszerűsítésük.**

Ugyancsak ugrásszerű a fejlődés – az elmúlt másfél évtizedben – azoknak a színes sokszorosító eszközöknek (fénymásolók, printerek) a terén, amelyek a hamisítók által is elterjedten használatosak. Ez arra ösztönzi a jegybankokat, hogy a technológiai korszerűsítés mellett **„örökzöld” szempontként tekintsenek a bankjegyek hamisítás elleni védelmének fokozására, függetlenül a hamisítás mértéknek pillanatnyi helyzetétől.** Ennek megfelelően – az 1997-től kibocsátott régi forint bankjegysorozattal összehasonlítva – a megújított forint bankjegyek biztonsági elemei is jóval összetettebb, komplexebb védelmet nyújtanak az esetleges hamisítások jelentette fenyegetettséggel szemben.

HOL TART JELENLEG A MEGÚJÍTOTT BANKJEGYEK KIBOCSÁTÁSA?

Az egyes megújított bankjegycímletek kibocsátása minden esetben két lépcsőben történik. Először – formalizált jogi lépésként – kihirdetésre kerül az új címlet kibocsátásáról szóló MNB rendelet, így az új címlet törvényes fizetőeszközzé válik. Ekkor azonban e bankjegyek még nem kerülnek forgalomba, mivel az MNB elsőként a készpénzellátási lánc professzionális szereplői – így a hitelintézetek, a posta, a pénzfeldolgozók és a kereskedők, valamint különböző bankjegy-elfogadó automaták üzemeltetői – számára biztosít kellő időt az új bankjegyek kezelésére való felkészüléshez. A bankjegyelfogadó-gépeket ugyanis alkalmassá kell tenni arra, hogy az új bankjegyek valódiságát és forgalmképességét vizsgálni tudják, s a sikeres néhány hónapos felkészülést követően pedig már a mindennapos vásárlásaink alkalmával is találkozhatunk az új bankjegyekkel.

A megújított forint bankjegyek készpénzforgalomban való megjelenése **2014-ben, az új 10 000 forintos bankjegy kibocsátásával vette kezdetét.** A 2016. év végi adatok szerint a forgalomban levő 10 000 forintosok mintegy 80%-át már az új változatok teszik ki, ez 128 millió darab új bankjegyet jelent.

Fontos tudni, hogy a régi 10 000 forintosok – az új változatúakkal együtt – továbbra is zavartalanul használhatók a készpénzforgalomban, bevonásukról csak a későbbiekben hoz majd döntést az MNB.

A bankjegycsere következő lépését a **megújított 20 000 forintos bankjegyek kibocsátása** jelentette, amelyek 2015 decemberében kerültek forgalomba. E címlet esetén is jó ütemben halad a régi bankjegyek újakra történő átváltása, amelynek eredményeként 2016 év végén már a forgalomban levő 20 000 forintosok 85%-át az új változatú bankjegyek tették ki. Az *MNB a 20 000 forintosok esetén már kihirdette a régi címletváltozatok bevonásának határnapját, amely szerint a régi 20 000 forintos bankjegyek 2017. december 31-ig használhatók a készpénzforgalomban.*

2016-ban már sor került az új **2000 és 5000 forintosok** jogi kibocsátására, jelenleg a készpénzes szféra felkészülése zajlik az új bankjegyek kezelésére. **E megújított két címlettel 2017. március 1-től találkozhatunk majd a fizetési forgalomban.**



A 2000 és az 5000 forintosok együttesen is csak alig 13%-át teszik ki az összes bankjegynek, ráadásul a napi készpénzes műveletekben intenzíven részt vevő, az egyes szereplők között „gyorsan forgó” tulajdonsággal bírnak. Ennek következtében az új címletek készpénzforgalomban való tömeges elterjedésére már a kibocsátást követő két-három hónapon belül lehet számítani, így a régi és új változatok viszonylag rövidebb párhuzamos használatát követően, **2017. július 31-i határnappal kerül majd sor a régi 2000 és 5000 forintos bankjegyek bevonására.**

A bankjegycsere befejezését a megújított 1000 és 500 forintosok kibocsátása, valamint a még forgalomban levő régi címletverziók bevonása jelenti majd, amelyről később hoz döntést és ad tájékoztatást a jegybank.

MIÉRT KELL BEVONNI A RÉGI CÍMLETEKET, MIT JELENT A BEVONÁS TÉNYE?

Az 1997-2001 között kibocsátott, jelenleg forgalomban levő bankjegysorozatnak az elmúlt évtized során végrehajtott kisebb – az utca embere számára nem feltétlenül szembetűnő – fejlesztései következményeként jelenleg 17 címletváltozata van forgalomban. Ha a „Megújul a forint” sorozat címletei mellett a régi bankjegysorozat változatai is használatban maradnának, az azt eredményezné, hogy összesen 23, azaz címletenként átlagosan majdnem négy változatát kellene a bankjegyeknek a napi fizetési műveletek során ismerni és azonosítani. Ez mind a bankjegyeket kezelő gépek működése, mind pedig a lakosság megbízható címlet-azonosítása szempontjából jelentős kockázatot hordozna. Így **az MNB – a külföldi jegybanki gyakorlatok tapasztalatait mérlegelve – főként azért döntött a régi címletváltozatok bevonásáról, hogy az egyes bankjegycímletek mind a gépek, mind pedig a lakosság számára könnyen és egyértelműen azonosíthatók, használhatók legyenek.**

A régi változatú bankjegyek bevonása azonban nem csak a bankjegykezelő gépek és automaták megbízható működése oldaláról kívánatos. Annak érdekében, hogy a megújult bankjegyeken alkalmazott, a hamisítás ellen védő korszerűbb biztonsági elemek „jótékony” hatásukat kifejthessék, szintén célszerű a kevésbé fejlett, a hamisítók célpontjául szolgáló régi címletváltozatok forgalomból történő mielőbbi bevonása.

Fontos tudni, hogy egy adott bankjegycímlet készpénzforgalomból való bevonása nem jelenti azt, hogy az esetleg még birtokunkban maradt bankjegyek elértéktelenednek! A bevonás mindössze annyit jelent, hogy a bevonási határnap után az érintett címletváltozat már nem számít törvényes fizetőeszköznek, így elfogadása a készpénzforgalomban való fizetések során többé nem kötelező.

A bevonási határnapot követően a hitelintézetek és a posta három éven keresztül, területi korlátozás nélkül és díjmentesen váltja át a bevont bankjegyeket törvényes fizetőeszközre. E három év során az ügyfeleknek a hitelintézeteknél lehetőségük van arra is, hogy a bevonási határnapot követően még birtokukban maradt fizetőeszközöket bankszámlára fizessék be vagy egyéb befektetési szolgáltatást vegyenek igénybe.

A bevont fizetőeszközök a jegybankban a bevonási határnaptól számított 20 éven keresztül – szintén díjmentesen és korlátozások nélkül – átválthatók.

A régi 20 000 forintosok esetén – bár erre 2017. december 31-i bevonási határnap előtt nem kötelesek – a legtöbb hitelintézet és a posta már jelenleg is elvégzi az átváltást, valamint a hitelintézeteknél a régi bankjegyek akár bankszámlára is befizethetők.

A régi változatú 2000 és 5000 forintosok becserélése majd 2017. március 1-től, a megújított 2000, valamint 5000 forintos bankjegyek forgalomban való megjelenését követően lesz lehetséges a hitelintézetek és a posta fiókjaiban. Fontos tudni, hogy **a bevonási határnap előtt** – azaz amikor még a régi bankjegyek is törvényes fizetőeszközök és vásárolhatunk velük – **a hitelintézetek és a posta az átváltást díjkötelessé tehetik, vagy egyéb szolgáltatás igénybevételéhez köthetik (például számlakapcsolat megléte)**. Javasoljuk ezért, hogy az egyes bankjegycímletek bevonási határnapját megelőzően kezdeményezett átváltási igényeikkel **elsősorban a számlavezető hitelintézetükhöz forduljanak** az állampolgárok.

Az MNB lakossági pénztára folyamatosan, díjmentesen és korlátozások nélkül váltja át a régi 20 000 forintos bankjegyeket, 2017. március 1-től pedig a régi 2000 és az 5000 forintos címleteket is.

MELY BANKJEGYCÍMLETEKKEL MIKORTÓL ÉS MEDDIG FIZETHETÜNK?

Címlet	A címlet készpénzforgalomban való használhatósága
	Újonnan kibocsátott címlet, a készpénzforgalomban korlátozás nélkül használható
	Bevonás előtt álló címlet, 2017. december 31-i határnapiig használható a készpénzforgalomban
	A készpénzforgalomban korlátozás nélkül használható régi címlet, bevonásáról az MNB később ad tájékoztatást
	Újonnan kibocsátott címlet, a készpénzforgalomban korlátozás nélkül használható
	Újonnan kibocsátott címlet, a készpénzforgalomban 2017. március 1-től használható
	Bevonás előtt álló címlet, 2017. július 31-i határnapiig használható a készpénzforgalomban
	Újonnan kibocsátott címlet, a készpénzforgalomban 2017. március 1-től használható
	Bevonás előtt álló címlet, 2017. július 31-i határnapiig használható a készpénzforgalomban
	A készpénzforgalomban korlátozás nélkül használható régi címlet, bevonásáról az MNB később ad tájékoztatást
	A készpénzforgalomban korlátozás nélkül használható régi címlet, bevonásáról az MNB később ad tájékoztatást